

MÄÄRUS

.....nr.....

Tallinn

Tartu maakonna kaitstavad looduse üksikobjektid ja nende piiranguvööndi ulatus

Määrus kehtestatakse looduskaitseaduse § 10 lõike 6 ja § 11 lõike 3 alusel.

§ 1. Määruse eesmärk

(1) Määruse eesmärk on tagada Tartu maakonnas asuvate kaitstavate looduse üksikobjektide säilimine.

(2) Määrusega nimetatakse Tartu maakonnas asuvate kaitstavate looduse üksikobjektide või -objektide rühma nimi ja asukoht ning määratakse piiranguvööndi ulatus. Määruses nimetatud kaitstava looduse üksikobjekti või objektide rühma piiranguvööndi ulatus või pindala on esitatud kaartidel määruse lisades¹.

§ 2. Üksikpuude või puude gruppide piiranguvööndi ulatus

Määrusega kehtestatakse Tartu maakonnas paiknevatele põlispuudele järgmine piiranguvööndi ulatus:

- 1) Aasa tn ebatsuugad² Tartu linnas – 0,34 ha (lisa 1);
- 2) Ahunapalu mänd³ Kastre vallas Ahunapalu külas, Peipsiveere looduskaitsealal – 0 m (lisa 2);
- 3) Aidamehe mänd⁴ Peipsiääre vallas Haavakivi külas – 0,24 ha (lisa 3);
- 4) Akadeemia tn mandžuuria päklikpuu⁵ Tartu linnas – 0,05 ha (lisa 4);
- 5) Arbimäe mänd⁶ Elva vallas Elva linnas – 0,068 ha (lisa 5);
- 6) Assikvere ehk Iite mänd⁷ Peipsiääre vallas Assikvere külas – 30 m (lisa 6);
- 7) Forseliuse pärnad⁵ Tartu linnas – 0,34 ha (lisa 7);
- 8) Jaani kiriku püramiidtamm⁸ Tartu linnas – 0,05 m (lisa 8);
- 9) Jakobimäe juudapuulehikud² Tartu linnas – 0,01 ha (lisa 9);
- 10) Juka talu tamm⁹ Elva vallas Koruste külas – 30 m (lisa 10);
- 11) Kaagvere künnapuu¹⁰ Kastre vallas Kaagvere külas, Kaagvere mõisa pargis – 0 m (lisa 11);
- 12) Kaarli mänd⁶ Elva vallas Elva linnas – 0,067 ha (lisa 12);
- 13) Kaatsi ristimänd¹¹ Kambja vallas Kaatsi külas – 50 m (lisa 13);

- 14) Kalevi tn põlised tammed ja pärnad⁵ Tartu linnas – 25 m (lisa 14);
- 15) Kambja mänd⁹ Kambja vallas Kambja alevikus – 0,68 ha (lisa 15);
- 16) Kastani tn hõbevaher² Tartu linnas – 0,02 ha (lisa 16);
- 17) Kastani tn valged mooruspuud⁵ Tartu linnas – 0,006 ha (lisa 17);
- 18) Kavilda männid¹⁰ Elva vallas Kaimi külas – 0,14 ha (lisa 18);
- 19) Kavilda pärnad¹² Elva vallas Möisanurme külas – 0,26 ha (lisa 19);
- 20) Kiigeoru hiiesalu¹⁰ Kastre vallas Koke külas – 0,43 ha (lisa 20);
- 21) Koidula tamm¹² Tartu linnas – 0,25 ha (lisa 21);
- 22) Kuninga mänd³ Kastre vallas Järvselja külas, Järvselja looduskaitsealal – 50 m (lisa 22);
- 23) Kuru tn seemikpirnipuud² Tartu linnas – 0,027 ha (lisa 23);
- 24) Laidoneri õunapuu⁸ Tartu linnas – 0,01 ha (lisa 24);
- 25) Lesenaise pedajas¹² Kastre vallas Kurista külas – 30 m (lisa 25);
- 26) Lille tn pärn⁵ Tartu linnas – 0,09 ha (lisa 26);
- 27) Lümati künnapuu⁷ Peipsiääre vallas Lümati külas – 0,21 ha (lisa 27);
- 28) Mesikäpa ehk Ilumänd⁶ Elva vallas Elva linnas – 0,06 ha (lisa 28);
- 29) Mäesuitsu ohvripärn³ Kastre vallas Terikeste külas – 0,26 ha (lisa 29);
- 30) Nõo A. Lätte pärnad¹⁰ Nõo vallas Nõo alevikus – 0,36 ha (lisa 30);
- 31) Oru talu tamm⁹ Elva vallas Tilga külas – 0,27 ha (lisa 31);
- 32) Peetri mänd⁶ Elva vallas Elva linnas – 0,06 ha (lisa 32);
- 33) Pepleri tn külmakindel pirnipuu² Tartu linnas – 10 m (lisa 33);
- 34) Puiestee tn tamm⁸ Tartu linnas – 0,05 ha (lisa 34);
- 35) Päeva tn tamm⁸ Tartu linnas – 25 m (lisa 35);
- 36) Rookse künnapuu¹² Kastre vallas Rookse külas – 0,26 ha (lisa 36);
- 37) Salme tn alpi seedermand² Tartu linnas – 0,027 ha (lisa 37);
- 38) Sibula tammed¹¹ Elva vallas Kaimi külas – 30 m (lisa 38);
- 39) Suure-Konguta mõisa pärn¹¹ Elva vallas Konguta külas, Suure-Konguta mõisa pargis – 0 m (lisa 39);
- 40) Tamsa kadakas¹⁰ Nõo vallas Enno külas – 15 m (lisa 40);
- 41) Triitsu tamm¹³ Peipsiääre vallas Koosa külas – 0,21 ha (lisa 41);
- 42) Tuhandeaastane tamm ehk Ranna ohvritamm⁶ Peipsiääre vallas Ranna külas – 0,25 ha (lisa 42);
- 43) Vara kiriku tamm⁷ Peipsiääre vallas Kuusiku külas – 30 m (lisa 43);
- 44) Vara mõisapargi tammed¹³ Peipsiääre vallas Vara külas, Vara mõisa pargis – 0,48 ha, 0,1 ha, 0 m ja 0 m, (lisa 44);
- 45) Vedu Püha pärn³ – Tartu vallas Vedu külas – 30 m (lisa 45);
- 46) Veski tn alpi seedermand⁵ Tartu linnas – 0,07 ha (lisa 46);
- 47) Veski tn kollane hobukastan² Tartu linnas – 0,01 ha (lisa 47);
- 48) Väike-Konguta pärnad¹¹ Elva vallas Konguta külas – 0,32 ha (lisa 48);
- 49) Väike-Ulila pärn¹¹ Elva vallas Ridaküla külas – 0,22 ha (lisa 49);
- 50) Väägvere tamm¹⁴ Tartu vallas Väägvere külas – 0,26 ha (lisa 50);
- 51) Õnne tn tamm² Tartu linnas – 0,15 ha (lisa 51).

§ 3. Geoloogiliste üksikobjektide piiranguvööndi ulatus

Määrusega kehtestatakse Tartu maakonnas paiknevatele geoloogilistele üksikobjektidele järgmine piiranguvööndi ulatus:

- 1) Apollo kivi ehk Kalevipoja viskekivi¹⁵ Peipsiääre vallas Kõdesi külas, Alatskivi maastikukaitsealal – 0 m (lisa 52);
- 2) Jukametsa Tondikivi¹⁶ Elva vallas Koruste külas – 30 m (lisa 53);
- 3) Karukivi⁹ Elva vallas Ervu külas – 30 m (lisa 54);
- 4) Kavastu kohtukivi¹⁷ Luunja vallas Kavastu külas – 0,019 ha (lisa 55);
- 5) Kikaste suurkivi¹⁷ Luunja vallas Kikaste külas – 10 m (lisa 56);
- 6) Kurjavaimu kivi⁹ Elva vallas Vihavu külas – 0,21 ha (lisa 57);
- 7) Küti talu rändrahn¹⁶ Peipsiääre vallas Nõva külas – 10 m (lisa 58);
- 8) Pollikivi¹⁸ Peipsiääre vallas Sookalduse külas – 50 m (lisa 59);
- 9) Pärsikivi¹⁷ Peipsiääre vallas Tedreküla külas – 10 m (lisa 60);
- 10) Saadjärve Kalevipoja lingukivi¹⁰ Tartu vallas Saadjärve külas, Vooremaa maastikukaitsealal – 0 m (lisa 61);
- 11) Saadjärve Noorema Kalevipoja kivi³ Tartu vallas Saadjärve külas, Vooremaa maastikukaitsealal – 0,01 ha (lisa 62);
- 12) Teedla rändrahn¹¹ Elva vallas Teedla külas – 0,02 ha (lisa 63);
- 13) Tõruvere laanekivi¹⁷ Peipsiääre vallas Tõruvere külas – 10 m (lisa 64);
- 14) Vedu nõiakivi³ Tartu vallas Vedu külas – 30 m (lisa 65);
- 15) Äksi Kalevi keskmise poja lingukivi¹⁹ Tartu vallas Äksi külas, Vooremaa maastikukaitsealal – 0 m (lisa 66).

§ 5. Maastikuelemendi piiranguvööndi ulatus

Määrusega kehtestatakse Tartu maakonnas paiknevatele maastiku üksikelementidele järgmine piiranguvööndi ulatus:

- 1) Aruküla koopad³ Tartu linnas – 0,72 ha (lisa 67);
- 2) Kalmistu paljand² Tartu linnas – 2,97 ha (lisa 68);
- 3) Uniküla Kalevipoja künnivagu³ Kastre vallas Kriimani, Paluküla ja Uniküla külas – 14,2 ha (lisa 69);
- 4) Pangodi mäed^{4,9} Nõo vallas Tamsa, Altmäe ja Luke külas – 87,56 ha (lisa 70).

§ 6. Kaitsekord

(1) Kaitstavate looduse üksikobjektide kaitsekord on kehtestatud keskkonnaministri 2. aprilli 2003. a määrusega nr 27 „Kaitstavate looduse üksikobjektide kaitse-eeskiri”.

(2) Kaitstava looduse üksikobjekti paiknemisel kaitsealal tuleb tegevuste kavandamisel lähtuda ka vastavas kaitseala kaitse-eeskirjas sätestatust.

§ 7. Üksikobjektide kaitsmise ja piiranguvööndi ulatuse määramise põhjendused

Määruse seletuskirjas²⁰ on esitatud põhjendused:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
- 3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;

4) kaitstava loodusobjekti piiranguvööndi piiri kulgemise kohta.

§ 8. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 9. Menetluse läbiviimine

Määruse menetlus viidi läbi keskkonnaministri ... .. 2020. a käskkirjaga nr ... algatatud haldusmenetluses. Menetluse ülevaade koos ärakuulamise tulemustega on esitatud käesoleva määruse seletuskirjas.

§ 10. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtusse haldusmenetluse seadustikus sätestatud korras, osas, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist.

¹Üksikobjektid ja piiranguvööndi piir on kantud määruse lisas esitatud kaartidele, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid. Kaartidega saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris (register.keskkonnainfo.ee) ja maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

²Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud Tartu linna TSN TK 04. oktoobri 1957. a otsusega nr 306 „Abinõudest looduskaitse organiseerimiseks Tartu linnas“.

³Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud Tartu rajooni TSN TK 06. augusti 1958. a otsusega nr 122 „Looduskaitse ja kultuurimälestusmärkide kaitse organiseerimisest Tartu rajoonis“.

⁴Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud Jõgeva rajooni TSN TK 17. juuni 1964. a otsusega nr 94 „Looduse kaitsest Jõgeva rajoonis“.

⁵Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud Tartu linna RSN TK 29. juuli 1986. a otsusega nr 186 „Looduse kaitsest Tartu linnas“.

⁶Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud Looduskaitse nõukogu 13. jaanuari 1937. a otsusega „Üksikute puude ja rändrahnude kaitsest“.

⁷Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud Kallaste rajooni TSN TK 31. juuli 1957. a otsusega nr 52 „Abinõudest looduskaitse organiseerimiseks rajoonis“.

⁸Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud Tartu linna TSN TK 21. aprilli 1967. a otsusega nr 114 „Looduskaitse olukorrast Tartu linnas“.

⁹Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud Tartu rajooni TSN TK 29. novembri 1972. a otsusega nr 378 „Tartu rajooni kohaliku tähtsusega ajaloo-, arheoloogia-, arhitektuurimälestistele ning looduskaitsealastele objektidele täiendavast kaitse kehtestamisest ning mõnede ajaloo-, arhitektuurimälestiste ning looduskaitse objektide kaitse alt mahavõtmisest“.

¹⁰Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud Tartu rajooni TSN TK 09. septembri 1964. a otsusega nr 99 „Looduse kaitsest Tartu rajoonis“.

¹¹Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud Elva rajooni TSN TK 10. juuli 1957. a otsusega nr 198 „Looduskaitse korraldamisest Elva rajoonis“.

¹²Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Peavalitsuse juhataja 30. aprilli 1966. a käskkirjaga nr 84 „Muudatustest looduskaitsealuste üksikobjektide nimekirjades“.

¹³Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud ENSV MN juures asuva Looduskaitse Valitsuse juhataja 17. märtsi 1959. a käskkirjaga nr 25 „Riikliku kaitse alla kuuluvate rändrahnude, kivikülvide ja põlispuude nimekirjade kinnitamisest“.

¹⁴Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud Sotsiaalministri 04. märtsi 1939. a otsusega „Üksikute puude ja rändrahnude looduskaitse alla võtmise asjus“.

¹⁵Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud Tartu rajooni TSN TK 30. märtsi 1960. a otsusega nr 43 „Looduskaitse maa-alade kinnitamisest rajoonis“.

¹⁶Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud Sotsiaalministri 26. veebruari 1940. a otsusega „Üksikute puude ja rändrahnude looduskaitse alla võtmise asjus“.

¹⁷Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud Looduskaitse nõukogu 22. mai 1937. a otsusega „Üksikute puude ja rändrahnude kaitses“.

¹⁸Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud Looduskaitse Nõukogu 08. veebruari 1938. a otsusega „Üksikute puude ja rändrahnude kaitse alla võtmise asjus“.

¹⁹Üksikobjekt on esmakordselt kaitse alla võetud Sotsiaalministri 02. septembri 1938. a otsusega „Üksikute puude ja rändrahnude looduskaitse alla võtmise asjus“.

²⁰Seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

(allkirjastatud digitaalselt)

Rene Kokk
Minister

(allkirjastatud digitaalselt)

Meelis Münt
Kantsler

Lisa 1. Aasa tn ebatsuugad
Lisa 2. Ahunapalu mänd
Lisa 3. Aidamehe mänd
Lisa 4. Akadeemia tn mandžuuria pähklipuu
Lisa 5. Arbimäe mänd
Lisa 6. Assikvere ehk Iite mänd
Lisa 7. Forseliuse pärnad
Lisa 8. Jaani kiriku püramiidtamm
Lisa 9. Jakobimäe juudapuulehikud
Lisa 10. Juka talu tamm
Lisa 11. Kaagvere künnapuu
Lisa 12. Kaarli mänd
Lisa 13. Kaatsi ristimänd
Lisa 14. Kalevi tn põlised tammed ja pärnad
Lisa 15. Kambja mänd
Lisa 16. Kastani tn hõbevaher
Lisa 17. Kastani tn valged mooruspuud

Lisa 18. Kavilda männid
Lisa 19. Kavilda pärnad
Lisa 20. Kiigeoru hiiesalu
Lisa 21. Koidula tamm
Lisa 22. Kuninga mänd
Lisa 23. Kuru tn seemikpirnipuud
Lisa 24. Laidoneri õunapuu
Lisa 25. Lesenaise pedajas
Lisa 26. Lille tn pärn
Lisa 27. Lümati künnapuu
Lisa 28. Mesikäpa ehk Ilumänd
Lisa 29. Mäesuitsu ohvripärn
Lisa 30. Nõo A. Lätte pärnad
Lisa 31. Oru talu tamm
Lisa 32. Peetri mänd
Lisa 33. Pepleri tänava külmakindel pirnipuu
Lisa 34. Puiestee tn tamm
Lisa 35. Päeva tn tamm
Lisa 36. Rookse künnapuu
Lisa 37. Salme tn alpi seedermand
Lisa 38. Sibula tamm
Lisa 39. Suure-Konguta mõisa pärn
Lisa 40. Tamsa kadakas
Lisa 41. Triitsu tamm
Lisa 42. Tuhandeaastane tamm ehk Ranna
Lisa 43. Vara kiriku tamm
Lisa 44. Vara mõisapargi tammed
Lisa 45. Vedu Püha pärn
Lisa 46. Veski tänava alpi seedermand
Lisa 47. Veski tänava kollane hobukastan
Lisa 48. Väike-Konguta pärnad
Lisa 49. Väike-Ulila pärn
Lisa 50. Väägvere tamm
Lisa 51. Önne tn tamm

Lisa 52. Apollo kivi ehk Kalevipoja viskekivi
Lisa 53. Jukametsa Tondikivi
Lisa 54. Karukivi
Lisa 55. Kavastu kohtukivi
Lisa 56. Kikaste suurkivi
Lisa 57. Kurjavaimu kivi
Lisa 58. Küti talu rändrahn
Lisa 59. Pollikivi
Lisa 60. Pärsikivi
Lisa 61. Saadjärve Kalevipoja lingukivi
Lisa 62. Saadjärve Noorema Kalevipoja kivi
Lisa 63. Teedla rändrahn
Lisa 64. Tõruvere laanekivi
Lisa 65. Vedu nõiakivi
Lisa 66. Äksi Kalevi keskmise poja lingukivi

Lisa 67. Aruküla koopad

Lisa 68. Kalmistu paljand

Lisa 69. Uniküla Kalevipoja künnivagu

Lisa 70. Pangodi mäed